

Zarząd Powiatu w Policach

Wpłynęło

2015 -06- 19

do biura Rady Powiatu
w Policach

Police, dnia 17 czerwca 2015 r.

Pan
Mariusz Jędrak
Radny Powiatu Polickiego

SR.0003.1.2015.BS

Azsermy Powie Podusz 1

Odpowiadając na Pana wniosek dnia 11 maja 2015 r., który do kancelarii głównej Starostwa Powiatowego w Policach wpłynął w dniu 26 maja 2015 r., dotyczący udroźnienia rowu melioracyjnego w miejscowości Grzeczka, po dokonaniu analizy obowiązujących przepisów prawa w zakresie dotyczącym przedmiotu wniosku, Zarząd Powiatu w Policach informuje, co następuje.

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie gospodarowania wodami, a w szczególności kształtowania i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi, jest ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469).

Stosownie do przepisów powołanej ustawy, w sprawach dotyczących melioracji wodnych szczegółowych, kompetencje starostów przewidziano w art. 77 ust. 2. Według tej regulacji obowiązek utrzymywania urządzeń melioracji szczegółowych ciąży na właścicielach gruntów odnoszących korzyści z ich wykonania, a gdy właściele gruntów utworzą spółkę wodną, na ten podmiot przechodzą z mocy prawa obowiązki utrzymywania tych urządzeń. Zaś w sytuacji, gdy obowiązek ten nie jest wykonywany, starosta ustala, w drodze decyzji, proporcjonalnie do odnoszonych korzyści przez właścicieli gruntu, szczegółowe zakresy i terminy jego wykonywania. W tym miejscu wyjaśnienia wymaga fakt, że przez wspomniane korzyści należy rozumieć odwadnianie terenu.

Z powyższego wynika, że każdy właściciel nieruchomości obowiązany jest udrażniać rowy melioracyjne na swoim terenie. Problem w tym, że wiele osób zapomina o ciążących na nich obowiązkach bądź nie wie o regulacjach prawnych w tym zakresie. Skutkiem tych i innych zaniedbań są podmyte po ulewach piwnice domów, zalane pola i uprawy.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 listopada 2006 r. w sprawie sposobu ustalania obszaru, na który wywierają korzystny wpływ urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (Dz. U. Nr 226, poz. 1652), wydanego na podstawie delegacji zawartej w art. 78 ust. 1 Prawa wodnego, sprawy w nim uregulowane odnoszą się wyłącznie do gruntów zagospodarowanych i uprawianych rolniczo. Stosownie do przepisów § 2 pkt 5 i 6 rozporządzenia, do ustalenia obszaru, na który wywierają korzystny wpływ urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, nie uwzględnia się odpowiednio wtórnie zabagnionych oraz zdegradowanych łąk lub pastwisk, a także gruntów zabudowanych. Oznacza to, że urządzenia melioracji wodnych szczegółowych nie spełnią swojej funkcji w odniesieniu do gruntów zurbanizowanych. Wymagane są inne rozwiązania techniczne w zakresie odwodnienia terenów już zabudowanych, jak również tych, które w najbliższych latach przeznaczone zostaną pod budownictwo.

Nie bez znaczenia jest strategia działania gmin w tym zakresie, a także prowadzona przez nie polityka przestrzenna. Zmiany przeznaczenia terenu, który nie jest objęty ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, na cele inne niż rolne, dokonuje się w drodze decyzji o warunkach zabudowy lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Gminy w takich przypadkach zdają się pomijać wpływ pojedynczych rozstrzygnięć na gospodarkę wodną na danym terenie. Nie analizują faktu, czy dany teren w ogóle może być zagospodarowany w sposób inny niż rolniczy. Nie przygotowują terenów przeznaczonych pod budownictwo pod kątem zapewnienia infrastruktury technicznej, w tym m.in. służącej odprowadzaniu wód opadowych i odwadnianiu terenów, licząc na to, że istniejące urządzenia melioracji przejmą te funkcje.

Brak działań w zakresie konserwacji urządzeń wodnych często przyczynia się do wtórnego zabagnienia terenów leżących w obszarze oddziaływania urządzenia. Taki stan grozi podniesieniem poziomu wód gruntowych, a w konsekwencji zalewaniem istniejących zabudowań.

W obecnym stanie, po wielu latach braku konserwacji urządzeń melioracyjnych dla sprawnego grawitacyjnego odprowadzania wód stagnujących na powierzchni terenu, wskazane byłoby przeprowadzenie bardzo dokładnej konserwacji rowów podstawowych i szczegółowych, z wycinką drzew i krzewów, czyszczeniem i przebudową istniejących przepustów włącznie. Wieloletnie zaniedbania są tak duże, że wiele istniejących urządzeń wodnych (rowów) wymaga gruntownej odbudowy lub przebudowy. Warto jednak rozważyć czy będzie to najlepsze rozwiązanie z ekonomicznego punktu widzenia. W większości przypadków koszty odbudowy i renowacji urządzeń będą porównywalne z kosztami nowych inwestycji.

W tym miejscu należy omówić kwestie dotyczące wykonawstwa urządzeń wodnych szczegółowych, które zostały uregulowane w art. 74 Prawa wodnego. Przepis ten stanowi, że wykonanie takich urządzeń należy do właścicieli gruntów. Ów przepis można odczytać jako nałożenie na właścicieli gruntów obowiązku wykonania urządzeń szczegółowych, nie przesądzając, że stanowią one ich własność. Redakcja przepisu wskazuje, że urządzenia mogą, ale nie muszą stanowić ich własności. Przynależność własnościową urządzeń szczegółowych wyjaśniają przepisy art. 74 ust. 2 pkt 1 i 2 Prawa wodnego, według których Skarb Państwa ponosi koszty wykonania urządzeń szczegółowych i one stanowią jego nakłady na cudze grunty, a zainteresowani właściciele gruntów, na które urządzenia wywierają korzystny wpływ, są obciążeni opłatami melioracyjnymi z tytułu odnoszenia korzyści z funkcjonowania urządzeń. Ustawodawca wyraźnie akcentuje ponoszenie kosztów budowy urządzeń przez Skarb Państwa. Ma to miejsce wówczas, gdy teren objęty instalowaniem urządzeń melioracyjnych cechuje duże rozdrobnienie, bądź gdy wykonanym już urządzeniom grozi dekapitalizacja, a restrukturyzacja rolnictwa na danym obszarze jest uzależniona od regulacji stosunków wodnych w glebie. Jeśli te warunki nie występują, koszty zbudowania urządzeń ponoszą właściciele gruntów.

Z kolei przepis art. 74b ust. 1 wskazuje marszałka województwa jako organ uprawniony do wydania decyzji o opłatach melioracyjnych i opłatach inwestycyjnych, ustalonych dla każdego zainteresowanego właściciela gruntów, której wysokość jest proporcjonalna do powierzchni gruntów, na które korzystny wpływ wywierają urządzenia melioracji wodnych szczegółowych. Z punktu widzenia konieczności wykonania urządzeń wodnych na uwagę zasługuje przepis art. 75 Prawa wodnego, który wskazuje na właściwość rzeczową organu administracji publicznej w zakresie programowania, planowania, nadzorowania oraz wykonania urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych. Organem tym jest marszałek województwa, który nie działa jako organ wojewódzkiego szczebla samorządowego, lecz jako organ wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej.

W tym miejscu należałoby podkreślić, że w przypadku wykonania urządzeń wodnych kompetencje starosty ograniczone zostały do wydania decyzji administracyjnej udzielającej, zgodnie z art. 122 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego, pozwolenia wodnoprawnego.

Podsumowując, w świetle obowiązujących przepisów Prawa wodnego bardzo trudno znaleźć dobre i przede wszystkim skuteczne rozwiązanie dotyczące melioracji wodnych szczegółowych. W chwili obecnej należałoby podjąć następujące działania:

- 1) przeprowadzić inwentaryzację wszystkich urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zlokalizowanych na terenie Powiatu Polickiego, w celu oceny stanu technicznego tych urządzeń oraz określenia niezbędnych działań dotyczących poprawy ich stanu;
- 2) prowadzić kampanię informacyjno-edukacyjną właścicieli nieruchomości o ciążyących na nich obowiązkach związanych z utrzymywaniem i konserwacją rowów melioracyjnych.

W obecnym stanie prawnym jedynym skutecznym sposobem na poprawę stanu urządzeń melioracji wodnych na terenie Powiatu Polickiego wydaje się reaktywowanie spółek wodnych, tworzonych w trybie i na zasadach przewidzianych w Prawie wodnym. Zgodnie z przepisami tej ustawy, spółki wodne są formami organizacyjnymi, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, zrzeszają osoby fizyczne lub prawne i mają na celu zaspokajanie wskazanych ustawą potrzeb w dziedzinie gospodarowania wodami.

Spółki wodne mogą być tworzone w szczególności do wykonywania, utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych.

Spółka wodna ma większe możliwości pozyskiwania środków finansowych na swoją działalność, aniżeli pojedyncza osoba. Spółki mogą korzystać z pomocy finansowej państwa udzielanej w formie dotacji podmiotowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, a także z pomocy finansowej z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji.

Zgodnie z art. 165 ust. 1 Prawa wodnego, utworzenie spółki wodnej następuje w drodze porozumienia co najmniej 3 osób fizycznych lub prawnych, zawartego w formie pisemnej. Statut spółki zatwierdza w drodze decyzji starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby spółki. Z chwilą uprawomocnienia się decyzji starosty o zatwierdzeniu statutu, spółka wodna nabywa osobowość prawną. W myśl art. 178 nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych sprawuje starosta.

Organy administracji publicznej nie mają jednak możliwości zmuszenia kogokolwiek do utworzenia spółki wodnej. Decyzja o jej powstaniu należy przede wszystkim do osób, których problem złego stanu urządzeń melioracyjnych dotyczy najbardziej. Samorządy nie mogą również angażować środków publicznych na działania niebędące ich zadaniami własnymi. W Prawie wodnym jest bowiem wyraźnie wskazane na kim ciąży obowiązek związane z utrzymywaniem we właściwym stanie technicznym urządzeń, tym samym kto ponosi nakłady finansowe na te działania. Jedynym rozwiązaniem umożliwiającym wydatkowanie środków finansowych pochodzących z budżetu Powiatu Polickiego na działania w zakresie utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych jest regulacja zawarta w art. 164 ust. 5a Prawa wodnego, zgodnie z którą jednostki samorządów terytorialnego mogą uczestniczyć w finansowaniu działalności statutowej spółek wodnych.

2 *podpis*
STAROSTA
Andrzej Bednarek

Otrzymują do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Powiatu w Policach
2. SW
3. SP